

Ukon kertomus

VI

Muutamia hetkiä eli vielä suomalainen sotamies taloon tuotua. Ennen kuolemaansa toimistui vähän ja puhui muutamia sanoja suomeksi. Ukko, joka jo pojiltansa oli kuullut mitä upseeri oli miehestä sanonut, tarkkasi miehen jokaisen liikkeen; mutta hän epäili vielä. Pojat sanoivat hänelle, veljelläni oli hyvin merkillinen ja tunnettava luoma oikialla puolella rintaa. Se oli pyöriä musta pilkku. Pikaisesti avastiin miehen vaatteita. Pestiin vielä juokseva veri iholta. Silloin lankesi ukko sairaan päälle huutaen: veljeni! voi jumala! niin piti sinut tapaamani. Vaan pojat huusivat: isä, me emme näe mitään luomaa. Ukko vastasi: onnettomat! te olette ampuneet setänne! Vaan nyt näen Jumalan sallimuksen. Setällänne oli luoma samassa paikassa josta luoti on mennyt rintaansa. Sairas veti nyt viimeisiä raskaita huokauksiansa, ja huuliltansa kuului heikosti: isänmaa. Nyt seisattui huokuminen; henkensä oli lentänyt pois. Jokainen itki, ja upseerin silmästäkin välkkyi kyyneleet nähden vanhan kumppalinsa eroa. Ukko lankesi polvillensa ja rukoili. Vaan häneltä ei kuultu yhtä sanaa.

Huomenna makasi ukko pitempään kuin tavallisesti Joukko oudoksui ja rupesi tutkimaan. Ukko ei maannut, se horisi sairasma. Vanhuutensa ei kestänyt tätä hirmuista kohtausta. Häneltä ei nyt kuultu yhtä toimellista sanaa, mutta vaan sekaista horajamista ja voivotuksia.

Upseerille oli haettu kaupungista Lääkäri, joka hoiti nyt ukkoaki, ja ukko alkoi toipua. Tämä venäläinen upseeri oli myös varsin hyväluontoinen mies ja oli tullut pian koko talojoukon ystäväksi. Päivät halki leikitteli hän lasten kanssa, ja lapset rakastivat häntä kuin isäänsä, ja matkittelivat leikillään hänen venäläiseksi murtavaa puhettansa. Upseeri nauroi lapsille ja oli huvitettu niiden leikistä. Vähitellen oli ukkoki varmistunut. Vaan nyt oli hän alakuloinen ja ääneti, ei niin kuin ennen puhelias. Vaan iloinen upseeri ei antanut rauhaa ukollenkaan. Hän puhuttelut sitä sekä leikkipuheita että vakaisesti, ja ukko mieltä enemmän ja enemmän, ja tuli upseerin paraaksi ystäväksi.

Eräsnä pyhäiltä oli upseeri kertonut ukolle elämänsä. Hänen lopetettua sanoivat ukko: En luullut koskaan tapaavani sellaista jalomielisyyttä kansalaisissasi, joita aina nuoruudestani olen vihannut. Nyt vasta olen oppinut tuntemaan heissäki olevan kunnan ihmisiä. Ne jotka ennen heistä näin olivat hirmusia petoja. Koko elinaikani olen kärsinyt heidän jälkiänsä. Upseeri kummasteli ukon puheille, ja pyysi hänen juttelemaan elämänsä. Lapset olivat molempain ympärillä ja pere istui ympäri tuvan ääneti. Silloin alkoi ukko entisen kertomuksensa.

Vielä elävämmin kuin ensikerralla kuvasi hän nyt onnettomat tapauksensa eikä jättänyt piennitäkään asiaa kertomatta. Nyt oli päässyt ennustavaiseen uneensa, ja äänensä vaipui vionnaksi sanoessa: "odottele tässä tapaat veljesi". Peitetyllä liikutuksella oli upseeri kuunnellut ukon kertomusta, ja ennen kuin viimeiset sanansa olivat päättyneet, hyppäsi hän ukkoa kohti, puristi sen sylinsä ja kiljasi veljeni! veljeni! oma veljeni; ukko ei vielä tahtonut uskoa. Vaan upseeri paljasti rintansa ja näytti sen ukolle. Nyt loistivat ukon silmät taivaallista autuutta, hän lankesi polvilleen ja syleili hartaasti veljeänsä. Koko joukko lankesi veljesten ympärille. Vaan joukon noustessa jaloillensa oli ukon henki lentänyt pois muinaisen enkelinsä luo, sillä hänen sanansa olivat nyt täytetyt.